

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne.

Stane naplate k 10.

1/2 leta 5.—
1/4 „ 2.50

Posamične številke stanje 8.—vin.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Gorški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 lin., 2-krat 14 lin., 3-krat 12 lin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 lin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Deželni zbor.

IV. seja.

Vršila se je v četrtek popoldne.

Dnevni red seje obsega 151 točk, kar jasno spričuje delavnost sedanjega deželnega zbora. Ne visoke besede temuč rešene vloge kažejo delavnost in že davno se je preneslo v vseh parlamentih delo iz plenuma zbornice v odseke.

Ob 3/4 na pet otvori dež. glavar sejo in naznani nujne predloge, ki so jih vložili poslanci Kovač in tovariši glede previso-kih doklad v goriškem šolskem okraju za l. 1914, posl. dr. Gregorin in tovariši za gradnjo železnice Štanjel-Divača in posl. dr. Pettarin, glede novega zakona o upravi kopališča v Gradežu. Kot prva točka dnevnega reda se potem obravnava razna poročila deželnega odbora. Poročilo o delovanju deželnega zavoda za vzajemno zavarovanje goveje živine se izroči finančnemu odseku, da poroča o tem v eni prihodnjih sej. Predlog, da se da podpora občini Červinjan za zgradbo podpor-nega zidovja na levem bregu Avše med železniškim in pristaniškim mostom se sprejme tudi v meritu in prispeva dežela v znesku do 8500 K, če prispeva tudi država. Prošnjo za uravnavo hudournika Kristinice se odstopi finančnemu odseku. Deželni odbor naj pa izposluje tudi pri vladi potrebno podporo. Poročilo pre-nreditve zimskih tečajev na italijanskem oddelku deželne kmetijske šole se odstopi kmetijskemu odseku. Dr. Leo Wolfer se stalno namesti za zdravnika v deželni umobolnici. Poročilo o zvišanju deželnega prispevka za zdravilišče v Gradežu v znesku 1000 K se na predlog dr. Gregorčiča sprejme takoj. Vojaški upravi se proda zemljišče, ki se je nakupilo za zgradbo nove vojaške bolnišnice m² po 2.30 K. Prodaja se sklone v meritu in se naroči deželnemu odboru, da izposluje sklepu najvišje potrjenje. Zakonski načrt o odškodnini za zgradbo nove vojaške bolnišnice se odstopi pravnemu odseku. Poročilo o najetu posojila v znesku 660.000 K za zgradbo vojaške bolnišnice in za kritje prekoračenih stroškov za zgradbo deželne umobolnice v znesku 42.000 K se odstopi finančnemu odseku. Prodajo stare vojaške bolnišnice se odobri in se naroči dež. odboru, da izposluje prodaji najvišjo potrdilo. Sklene se zvišati prispevek za prehranjevanje izgnancev na odgonskih postajah na 76 v oziroma na 1 K.

Poročila deželnozborskih odsekov.

A. pravnega odseka.

Na predlog posl. dr. Podgornika se pooblasti deželni odbor, da imenuje člane v kuratorij deželnega hipotečnega zavoda. Nato poroča posl. Flego o zakonskem načrtu glede uvrstitve ceste Capriva-Vipolže med skladovne, kar sprejme zbornica v meritu, nato pa še v prvem in drugem branju. Dež. odbor se naroči da izposluje najvišje pritrdilo.

B. peticijskega odseka.

Občanom iz Ravne (Podmelec) za zgradbo brvi čez Lipišček se dovoli 200 K (por. posl. Mikuž). Zavod sv. Marte v Trstu 300 K. Deželnemu odboru se odstopijo: prošnja občanov iz Grahovega za popravilo ceste iz Hudejužne v Stržišče, prošnja občanov iz Smasti za škodo pov-

zročeno po požaru »Na Polju«, županstva Grahovo za zgradbo vodovoda, uprav-nega sveta v Gradišču za popravilo žup-nišča, županstva Trnovo pri Kobaridu glede preustrojitve gradbenega načrta za državno cesto, Andreja Berginc iz Ravni za nakup železne vrvi, županstva Loka-vec za kanalizacijska dela v frakciji Bri-tof, občanov iz Stanovišča za vzdrževanje poti iz Stanovišča do ceste Staroselo-Logje, kapucinskega samostana pri sv. Križu, »Rudečega križa« v svrhu ustano-vitve tečajev za bolniško postrežbo in Antona Tomasina iz Belvedere za škodo, nastalo od vremenskih nezd.

Na dnevniredu se preide pre-ko prošnji: Antona Baloha iz Homca za kritje stroškov za zgradbo vodnjaka, Antona Kracina iz Borjane za podporo za uravnavna dela ob hudourniku Potočič.

Poročila šolskega odseka:

Deželnemu odboru se odstopijo prošnje: Ane Kos iz Solkana za podporo, Antona Čavdek, gojenca obrtne šole v Ljubljani, Josipa Kragel nadučitelja v p., Franciška Cicero, učitelja v p., Ofelije Pasqualis iz Viška, Josipa Husa Alojzija Peršič in Matije Koren, gojencev obrtne šole v Ljubljani, Ivane vdove Kosič za podporo, učiteljstva šolskega okraja Go-rica-mesto za ureditev njihov pravnih razmer, Karola Mlekuža za povrnitev po-kojninskih prispevkov, Ivane Lozej, vpo-kojene učiteljice glede vštettja četrte pe-tletnice v pokojnino, Antona Mervič iz Po-virja za podporo za nadaljevanje studij, Franca Černeta iz Tomaja za vštettje služ-benih let v pokojnino, Karmen Vodopivec gojenke tržaške trgovske šole za podporo, Andreja Budala za podporo, Josipa Dr-novška in Franca Simčica gojencev obrt-ne šole v Beljaku za podporo, Franceta Ukmar iz Pule za sina Ivana in Franceta Reščič, gojenca obrtne šole v Ljubljani.

Na dnevniredu se preide pre-ko prošnji: učitelja Pavlin iz Terca za vzgojevanje otrok, Ivane vdo-ve Kosič za zvišanje pokojnine, Gviša Jug, gojenca učiteljskega v Gorici, Ivane Lozej, vpojojene učiteljice glede vštettja 4. petletnice v pokojnino.

Poročilo kmetijskega odseka.

Dovoli se podpore: živinozdravniške-mu društvu v Červinjanu 500 K, goriške-mu kmetijskemu društvu v kritje upravnih stroškov 4000 K (por. posl. Mikuž), vinar-skemu in sadjarskemu društvu v Kanalu 150 K (poroč. posl. Gorjup), Fr. Canzer iz Foljane 300 K v kritje škode, napravljene mu po kugi na čebelah, govedorejskemu društvu v Chioprisu 150 K, kmetijskemu društvu v Cerknem za zgradbo društvene mlekarne 4500 K (posl. Mikuž), Janku Vo-dopivec iz Kamenj za zgradbo čebelnjaka 500 K (posl. Mikuž), čebelarskemu društvu v Grahovem 500 K (posl. Mikuž), za-družni mlekarji v Grantu 500 K (posl. Mi-kuž) prvi furlanski vinarški zadrugi v Aielu 1000 K (posl. Prandi) zvezi furlan-skih kmetijskih zadrug 6000 K (posl. Prandi), društvu furlanskih svilorejcev 1000 K in Alfonzu Besednjaku, slušatelju zadržnega tečaja na Dunaju 100 K (posl. Furlani).

Deželnemu odboru se odstopijo prošnje: Franca Castellana za zgradbo čebel-njaka, Matije Kranjc iz Trnovega, Ivana Klinkona iz Zabč za izboljšanje pašnikov, mlekarske zadruge v Libušnjah za nakup mlekarskega orodja, zadržne mlekarne v Romansu, dunajskega avstrijskega dr-

žavnega društva za deveti vinorejski kon-greš v Gorici, vodstva pietarske šole v Foljanu glede letnega prispevka za vzdr-ževanje vzornega bekovišča, ljudske kon-sumne zadruge v Višku, vzajemne zava-rovalnice goveje živine v Červinjanu, An-tona Furlan iz Kobilje glave v kritje stroš-kov radi poginjenega živinčeta in Lav-rencija Žigon iz Renč za brezplačno po-delitev trtnic iz deželne trtnice.

Poročilo glede obnovitve kredita za nabavo kmetijskega orodja in prošnjo go-riške zveze gospodarskih zadrug za go-riško okolico se odstopi še enkrat odseku.

O predlogu posl. Fona in tov. glede ureditve kozjereje poroča posl. Mikuž in se odstopi poročilo dež. odboru z naroči-lom, da doseže pri vladi preklic prestrogih odredb. Na predlog poslanca Furlanija se z ozirom na obnovitev carinske in trgovske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Itali-jo, sklone pozvati vlado, da varuje intere-se domačega prebivalstva in da v ta na-men zviša carino na pridelke, ki se uva-žajo iz Italije in da za iste zviša železniš-ko tarifo.

Finančni odsek.

Odobre se poročila o proračunu: ga-silskega zaloga za l. 1913, raznih malih za-logov z l. 1913., zaloga za ranjene vojake, šolskega zaloga, zaloga za obnemogle de-lavce, ubožnega zaloga, ustanove Ca-ričian, zaloga Dame, deželnega občinske-ga zaloga, zemljedelskega zaloga, ustano-ve Abram-Stubelj itd.

Deželnemu odboru se odstopijo prošnje posojilnic v Chiopris-Viscone, v Viš-ku, v Št. Vidu ob Teru, v Červinjanu, v Šempetru ob Soči, v Fijumicelu in v Rudi.

Odobre se poročila dež. hipotečnega zavoda, dež. gluhozemnice in raznih ma-lih zalogov in ustanov. Anton Della Mo-ra, prvi strojnik dež. umobolnice se po-makne v III. vrsto X. plačilnega razreda. Kredit za visokošolske podpore se zviša od 12.000 K na 16.000 K.

Tehnično-železniški odsek.

Dovoli se županstvom: Bovec v svrhu kritja prekoračenih stroškov za vo-dovod v Plužnjah (posl. Miklavč) enkrat-na podpora 750 K; Grahovo za zgradbo vodovoda v Logich 2250 K (posl. Gre-gorčič); v Šmarjah za napravo kapnice 2500 K; Biljana za napravo kapnice 3400 K (Gregorčič); Grahovo za vodovod 845 K (Gregorčič); Volče za vodovod v Ko-zarceh 900 K; Dornberg za zgradbo kap-nice 3975 (posl. Furlani), županstvu Me-dea za kanalizacijo 8500 K, Št. Peter ob Soči za popravilo ceste 250 K, Gradež za zgradbo ceste Belvedere-luka in Belve-dere-postaja 2100 K; gospodarskemu svetu v Coroni za cesto Corona-most čez Birso 2875 K, za popravilo ceste Venkov-Lobrovo pri Mulinutu 4200 K (posl. Picci-nini).

Deželnemu odboru se odstopijo na-slednje prošnje in poročila: prošnja mle-karske zadruge v Ljubiniu, predlog glede uravnave hudournikov Grajščeka in Lo-kavščeka, poročilo o gradnji železnice Sv. Lucija-Kobarid in Sv. Lucija-Kranjska meja ter podaljšanje proge do Trbiža, prošnja županstva Tolmin glede podpore za kanalizacijo v Ljubinju, predlog po-slancev Kovača, Gregorina in tovarišev radi vodovoda po kraški planoti.

Odkloni se prošnja županstva v Na-brežini za nadaljno podporo za poprav-ljalna dela na cesti Slivno-Nabrežina, ker se je že izplačala deželna podpora.

Učiteljske plače. — Italijani proti dež. šolskemu zalogu.

Vsi ti predlogi so bili rešeni skoro brez vsake debate. Večja debata je pa na-stala, ko je poročal posl. Dominko o proš-nji Goriško-Gradiščanskega učiteljstva, da bi se zjednačile plače učiteljev s pla-čami državnih uradnikov štirih nižjih raz-redov. V imenu šolskega odseka je pred-lagal posl. Dominko, da se naroči dežel-nemu odboru, da prouči utemeljeno proš-njo učiteljstva, da izdela načrt, po katerem naj bi bile ugodno rešene upravičene želje učiteljstva, ne da bi bili pri tem obreme-njeni okrajni šolski zalogi.

Proti predlogu nastopi posl. dr. Petta-rin, kateremu je sicer predlog v celoti simpatičen, odklanja pa, da bi se s pred-logom ustvaril prejudic, da naj dežela pla-čuje za okrajne šolske zaloge. Naj se pusti deželnemu odboru, da izdela načrt, ka-kor se mu zdi potrebno, ni ga pa treba vezati na prejudic. Pozivlja, da naj poro-čevalec spremeni v tem smislu predlog.

Odgovarja mu dr. Gregorčič, ki pra-vi, da poročevalec ne more spremeniti sklepa, ker je to sklep odseka. Sicer je pa predlog tudi pravičen. Ker šolski okraji so tako obremenjeni, v nekaterih okrajih znašajo doklade že 150% in 160%, da res ne morejo zmagati večjih izdatkov. Zato se naj poskrbi za kritje drugje.

Posl. Piccinini se strinja s posl. Pet-tarinom in predlaga, da se naj opusti prejudic. Slovenski del dežele da ni bolj obremenjen ko laški.

Posl. dr. Franko: Če je odsek sklenil tak predlog, potem mora tudi poročeva-lec istega predlagati. Laški poslanci pa lahko stavijo, če jim predlog ni po volji drug predlog. Vsi priznajo nujno potrebo zhlajšati učiteljskih plač, a naši šolski okraji morajo razpisovati že tako visoke doklade, da se more pomagati učiteljem le, če preskrbi deželni odbor kritje drugje ne pa pri šolskih okrajih. To je namen predloga. Če pa nasprotujejo laški poslan-ci temu predlogu, potem je pač naša na-miera za enkrat pokopana. Teda pa je treba tudi glasno povedati, da laški po-slanci svojim zavladačevanjem zavirajo regulacijo učitelj-skih plač.

Posl. dr. Pettarin zavrača tr-ditev, da bi laški poslanci nastopali proti učiteljskim težnjam, pač pa so pred leti delali to slovenski poslanci. Učiteljsko vprašanje je staro že nad 50 let in laški poslanci bi ga radi rešili, ne pripuste pa, da se ustvari s tem prejudic.

Dr. Podgornik: Konstatiram, da ni bilo v odseku prav nikakega nasprotovan-ja, konstatiram dalje, da se tudi ni ustva-ril s predlogom prav noben prejudic. Spo-minja na l. 1906, ko se je sklenilo, da se krijejo nekateri izdatki iz deželnih sred-tev mesto iz onih šolskih okrajev. Zato se čudi, da more nastati sedaj taka raz-burjenost. Če je dobra volja, se da najti po-trebno kritje in ni s tem treba prav nič prejudicirati. Nikakor pa ne moremo in tudi nečemo trpeti, da bi bilo naše učitelj-stvo slabše plačano od italijanskega. Te neenakosti, da imajo laški učitelji 25% draginjsko doklado, slovenski pa ne, ne moremo odpraviti drugim potom, kakor predlaga odsek, ker drugače bi morali kriti izdatke šolski okraji, ki pa ne zmo-rejo nobenih novih bremen.

Posl. Bugatti to je mnenja, da slo-venski poslanci polagajo preveliko važ-nost na to, da je to sklep odseka. Nikakor ne mara, da bi obstala še v naprej razlika

med slovenskimi in laškimi učitelji. Ali dobiti se more tudi drugo formulo. Stvar se seveda ne da rešiti od danes na jutri. Njegova stranka ravno sedaj izdeluje finančni načrt, po katerem bo mogoče rešiti tudi to vprašanje. Zato je najbolje, da se prepusti to vprašanje deželni odboru.

Dr. Podgornik pripozna, da je več predlogov mogočih, ravno zato pa ne vidi, da bi se o tem ustvaril kak preudic. Zato predlaga, naj se sprejme predlog odseka.

Posl. Češčut predlaga, da naj slovenski šolski okraji store isto kot laški. Krivično pa je, da zahtevajo Slovenci od deželnega zloga več ko polovico dohodkov, ko pa so v davčni moči Italijani veliko močnejši. (Stare fabule! Opazka ur.)

Posl. dr. Gregorčič povdarja, da se predlog nikakor ni utihotapilo in da se je ves predlog jasno razpoložilo, ko se je govorilo, da se da vsem učiteljem 25% draginjska doklada iz deželnega šolskega zloga.

Dr. Franko zavrača protest dr. Pettarina, ker on ni nikdar njemu in njegovi stranki očital, da je nasprotna učiteljstvu. Ali res je pa, da ste izjavili, da ne dovolite izboljšanja na račun deželnega šolskega zloga in s tem ste nastopili proti hitrejši rešitvi učiteljskega vprašanja. Zato si naj dr. Pettarin protest lepo shrani.

Posl. dr. Gregorin omenja davčne preodkaze, ki jih bo deležna dežela vsled sklenjenega malega finančnega načrta. Ta načrt je bil sklenjen, da zboljšajo dežele učiteljem plače in učiteljstvo je bilo priprava za ta zakon, sedaj se hoče to eskamotirati in porabiti davčne preodkaze za druge namene. Ravno vsled teh preodkazov se na ne more govoriti o obremenitvi dežele.

Posl. Bugatto ugovarja radi davčnih preodkazov iz malega finančnega načrta.

Posl. Dominko: Vodilna misel predloga je, da se ne obremenijo okrajni šolski zalogi, ker če se sprejme tak zakon, potem je pač skrbjeno za izdatke ne pa za kritje. Zakon brez potrebnega kritja je pa brez smisla. Zato se naj sprejme odsekov predlog.

Posl. Fon govori tako tiho, da se ga v začetku prav nič ne sliši in stenografu morajo priti čisto k njemu, da ulove besede. Šele koncem govora se je moglo slišati par besed. Je za predlog odseka ali le tedaj, če se kmeta ne obremenijo. Če se sprejme predlog je pa seveda tudi treba skrbeti za kritje, kje pa tega dobite, ga pa prav nič ne briga. (Veselosť.)

Nato odredi deželni glavar glasovanje. Prvi del odsekov predloga se sprejme soglasno, za odstavek: ne da bi se obremenili okrajni šolski zalogi, pa glasujejo le slovenski poslanci. Ker manjka pri seji posl. Pinavčič in pa škof je razmerje 14 : 13, ker glavar ni glasoval. Glavar je pa konstatiral, da je predlog padel. Slovenski poslanci so otvorili debato o tem po dnevnem redu seje.

Nato so se sprejela razna poročila odsekov.

Debata o pravilni ali nepravilni i enunciaciji glasovanja.

Posl. Rutar govori k točki 55. poslovnika, radi glavarjeve konstatacije glasovanja. Povdarja, da so slovenski poslanci glasovali kompaktno za, laški pa kompaktno proti. Ker sta manjkala poslanca Sedej in Pinavčič je razmerje 14 : 13, s tem je pa bil predlog sprejet in ne odklonjen, kakor je pomotoma udeležil deželni glavar.

Ugovarja mu posl. Pettarin, ki pravi, da določuje poslovnik za sprejem predloga večino glasov navzočih. Navzočih je pa bilo 28. večina znaša 15, predlog je torej padel.

Dr. Gregorčič. Gre le za vprašanje, ali je bila enunciacija pravilna ali ne. Vsa zgodovina te zbornice, pa tudi parlamentarni običaji drugod pričajo, da je padel predlog, če je razmerje glasov enako. V tem slučaju pa je bilo razmerje 14 : 13, je bila torej enunciacija napačna in to se naj popravi.

Posl. dr. Pettarin citira nemško besedilo § 38 cesarskega patenta, ki da je bolj lasen od laškega, kjer se glasi »mit Stimmenmehrheit der Anwesenden«, torej prisotnih, zato da je predlog padel, ker ni glasovalo zanj 15 članov zbornice.

Vse te trditve je dobro zavrnil **dr. Podgornik:** Gre za interpretacijo poslovnika, da se pa tega prav razume, pa ne zadostuje, da se prebere le prvi odstavek, ki govori, kdaj je predlog sprejet. Treba je prebrati tudi drugi odstavek, kjer se govori, kdaj je kateri predlog odklonjen. V tem odstavku se pa pravi, da je padel predlog le pri enakosti glasov, kar pa v tem slučaju ni bilo. Deželni glavar ni glasoval, kakor je to sam nam priznal. Ker se pa meritorno na stvari nič ne izpremeni, ko je tudi večina za predlog čisto slučajna, ne bomo stvari tirali naprej. Kar se pa tiče izvajanja dr. Pettarina, da je treba za sprejem predloga večino navzočih je pa taka interpretacija čisto napačna. Stejejo se oddani glasovi in samo ti so merodajni ne pa koliko ljudi jih oddaja.

Posl. Bugatto skuša z velikim trudom dokazati, da je glavar glasoval, ker ni takrat vstal, ko se je glasovalo za. Upravičeno so zaklicali slovenski poslanci, da se to pravi samo zavijati resnico, ker če sedi vedno glavar pri vsakem glasovanju in ko je vendar parlamentarni običaj, da glasuje predsednik zbornice le pri enakosti glasov, potem mora glavar tudi naznaniti, da pomeni včasih njegovo sedenje glasovanje. Da so pa imeli slovenski poslanci prav je najlepše dokazal glavar sam, ki izjavlja, da sam ni glasoval, mislil je pa, da je razmerje 14 : 14 in zato je konstatiral, da je padel predlog. (Posl. Pinavčič je namreč manjkal). Pripravljen je pa, da se na drugi seji glasuje še enkrat. (Takrat bi najbrže Pinavčig ne manjkal.)

Kljub temu, da je bila stvar več ko jasna, je izpregovoril posl. dr. Pettarin še to modro primero, ki dela gotovo čast juristu. Dejal je: Da je v resnici potrebna večina navzočih in ne glasujočih, se razvidi že iz tega. Vzemimo, da je v zbornici 30 ljudi, od teh glasuje le eden, vsi drugi se vzdrejo glasovanju in tedaj je po vašem (kazuje na slovenske poslance) predlog sprejet, kljub temu, da glasuje za le eden. Posl. Pettarin je čisto pozabil, da se v tem slučaju 29 ljudi iz komoditete pač ni dvignilo, da pa molče pritrjujejo. Seveda so izvajanja dr. Pettarina izzvala viharo veselost.

Debata je jasno pokazala, da je bilo raziranje slovenskih poslancev pravilno, seveda ima pa glavar moč, da vztraja pri prvotnem glasovanju.

Nujni predlogi.

Nato utemeljuje nujnost svojega predloga posl. Kovač in predlaga, da se predlog tudi v meritum sklene. Po daljši debati se sklene, da pozove deželni odbor vlado, da naj sistira pobiranje 160 odstotne doklade za goriški šolski okraj.

Tudi nujni predlog posl. dr. Gregorin, da se naj zgradi mesto železnice Opčine-Herpelje-Kozina, železnica Stanjel-Divača, oziroma, da se zgrade obe prog, sprejme deželni zbor tudi v meritum. Nujni predlog dr. Pettarina se izroči pravnemu odseku.

Samostojna predloga posl. Fona se odkažeta kmetijskemu odseku.

Nato zaključil glavar ob 8. uri zvečer sejo.

V. seja.

Peta seja se je vršila danes dopoldne ob 10. uri.

Dnevni red:

1. Resolucija glede Najvišje potrdbe **stavbenega reda** za Goriško-Gradiščansko (Flego).

2. Resolucija glede kritja stroškov za **javno cepljenje koz** (Flego).

3. Resolucija glede premembe **vladnega zakonskega načrta o preklicu svojepravnosti pri umobolnih** (Flego).

4. Odobritev sklepa deželnega odbora, s katerim se je sklenil izplačati prvi obrok deželne podpore za postavitev dveh sesalk v Kaseljanu in Šempetru ob Soči (Flego).

5. Poročilo o ustanovitvi kmetijsko-nadaljevalnih šol (Flego).

6. Poročilo o **zakonskem načrtu glede kolonske pogodbe** (Bugatto).

Deželni glavar otvori sejo in predstavi zbornici zastopnika poljedelskega ministrstva barona Unterkirchena, ki se je udeležil seje radi kolonskega zakona.

Nujne predloge so vložili poslanci: **dr. Gregorin** in tovariši, da naj država na svoje stroške prouči vprašanje, ali bi ne kazalo na Krasu nasaditi bodičje

žoltnice, iz katerega se more delati tudi papir, kar se že dogaja v Italiji; posl. Prandi in tovariši glede zakonskega načrta za preprečitev **špekulacije s prodajami zemljišč**; posl. Češčut in tovariši glede ustanovitve **laške pravne fakultete v Trstu**; poslancu **Mikuža** in tovarišev glede prispevka za most čez Idrijco v znesku 5000 K.

Posl. Flego predlaga resolucijo, v kateri se pozivlja vlada, da predloži že l. 1910 sklenjeni, za deželo nujno potrebni stavbni red.

Posl. dr. Podgornik predlaga, da obenem sprejme resolucijo, v kateri se naj pozove vlado, da predloži v sankcijo tudi že davno sklenjeni zakonski načrt za ustanovitev **deželnega hranilnega zloga**. Obe resoluciji sta po krajši debati soglasno sprejeti.

Posl. Flego utemeljuje resolucijo glede kritja stroškov za javno cepljenje koz, v kateri se naroča deželni odboru, da naj doseže pri vladi, da plača ona stroške in naj v ta namen predlaga v državnem zboru potrebni zakonski načrt. — Do končne ureditve tega vprašanja pa se dovolj deželni odboru za tekoče leto 6800 K za javno cepljenje koz in isti znesek tudi za l. 1913. Sprejeto.

Glede resolucije z ozirom na premembe vladnega zakonskega načrta o **preklicu svojepravnosti pri umobolnih** se vzame na znanje, da nastopajo vse dežele solidarno interese dežel in umobolnih in se sklene pozvati vlado, da varuje interese deželnih zalogov. Sprejeto.

Odobri se sklep deželnega odbora za postavitev dveh sesalk v Kaseljanu in Šempetru ob Soči in se odobrita oba obroka v znesku po 900 K.

Glede ustanovitve kmetijsko nadaljevalnih šol predlaga poročevalec **Flego**, 1. da se pozove vlada, da pospeši pogajanja in dovoli prispevke, 2. deželni odbor naj predloži v prihodnjem zasedanju na podlagi proračunjenih stroškov konkretne predloge, da se ustanove v vseh večjih kmetijskih središčih kmetijske šole.

Posl. Furlani želi, da se pritegnejo tem posvetovanjem tudi praktiki, nakar je predlog sprejet.

Kolonska pogodba.

Nato poroča posl. Bugatto o **zakonskem načrtu glede kolonske pogodbe**. Predlaga, da se naj načrt potrdi in da naj deželni odbor uvede vse nebitvene spremembe, ki bi jih zahtevala vlada.

Posl. dr. Podgornik je za načrt, ker na se ne ujema slovenski in laški tekst, ker je poleg tega nekaj določb, ki nikakor niso sprejemljive, kar bi moglo tudi ovirati sankcijo, zato predlaga, da se načrt vrne odseku, ki naj poroča tekom 48 ur.

Mnenju dr. Podgornika se pridruži posl. **Kovač** in posl. Češčut, ki pravi, da načrt še ni zrel za sprejem. **Posl. Fon** govori za takojšen sprejem načrta in pravi, da vidi v tem, če se izroči načrt odseku zavlačevanje. Nato mu dobro odvrne posl. Pettarin, ki pravi, da naj se **potrka Fon na prsa in naj reče mea culpa**, ker on je bil, ki je zakrivil inkongruenco slovenskega in italijanskega teksta, ali posl. Fon se opravičuje, da ni tak jurist, da bi mogel izdelati prevod, ki čisto točno odgovarja originalu. Ali v specialni debati se da vse popraviti.

Poročevalec Bugatto predlaga sprejem načrta in pravi, da bi mogel deželni odbor sam popraviti nesoglasja v tekstu. Povdarja, da je stvar dovolj naštudirana, eventualne pomanjkljivosti se pa lahko popravijo v specialni debati.

Posl. dr. Podgornik zavrača očitke posl. Fona, da bi hoteli slovenski poslanci zavlačevati stvar, ali tu obstoji inkongruenca teksta in to je treba popraviti. On je bil sam član komisije in je večkrat opozoril na nepravilni prevod, takrat bi se moral popraviti. Bila je pa sploh premala skrb za prevod, ker drugače ne bi bil izdelan šele v zadnjem trenutku. Kar se pa tiče nasveta, da bi deželni odbor uredil tekst, pa to nikakor ne gre, ker zakon sprejme deželni zbor z določenim tekstom in ga radi tega deželni odbor ne more premeniti. Zato se naj vrne predlog odseku.

Nato govori v laškem jeziku **zastopnik ministrstva, baron Unterkirchen**, ki se zavzema za predloženi zakonski načrt. Pravi, da je načrt plod štiriletnega vestnega dela, potem ko so bili zaslišani za-

stopniki kolonov in gospodarjev. Nesoglasje tekstov se more pri dobri volji Slovencev z lahkoto odpraviti. Kot zastopnik ministrstva more pa tudi reči, da je načrt goden za sankcijo. Odobravanje pri poslancih laške ljudske stranke.

Nato prekine deželni glavar ob 12 seji in naznani, da se nadaljuje seja ob 3. uri popoldne.

Politični pregled.

V **koroškem deželnem zboru** je prišlo do »jugoslovanske debate«. Začel jo je znani Dobernik, ki je znan po svojem zveplanju in po svojem hofratovstvu. Med drugim je dejal, da bo igrala Koroška še veliko vlogo v jugoslovanskem vprašanju. Mož si najbrže ne misli, da bo nastalo vsled tega, ker pride čas, ko koroški Nemci ne bodo mogli braniti svoje glavne naloge, kakor je dejal Dobernik, namreč nedeljivost Koroške. Hud je Dobernik na Slovence, ker nočejo pripoznati Nemcem da so vneti za Avstrijo. Ali o tem vendar čivkajo že vrabci, da nimajo renegatski Nemci višjega ideala ko Bismarka in pa auf generala Blücherja. Najlepše si je pa prihranil Dobernik za na konec. Dejal je, da bodo koroški renegati in Nemci še dalje »für die Weiterpflege des freundschaftlichen Verhältnisses mit den Slovenen«. Dobernik je s tem prekosil v zveplanju sebe in Steinwendra, ker mora imeti drzno lice, da ne čuti ostudne laži, ki jo je izpregovoril. Naprej po sistemu, ki pomeni zakonolomstvo in nasilstvo je saj odkrito rečeno. Pa nemški koroški voditelji so pač taki, da mislijo, da reši fraza vse. Bog jim blagoslovi pamet!

Južna Albanija. — Proglasitev avtonomije v Epiru. — Atene, 27. februarja. Uradno se zatrjuje, da je zastava neodvisnosti razvita že v celem severnem Epiru. Prebivalstvo je moderno oboroženo. Predsednik avtonomne vlade severnega Epira Zografos je že zapustil Atene ter odpotoval v Argikastron, ki naj bo sedež epirske vlade. Tam bo tudi neodvisnost Epira oficijozno proglašena. Atenski kabinet hoče storiti vse, da prepreči razširjenje insurekcije. Grška vlada je zapovedala 3 metropolitom, da naj pridejo takoj v Janino, vsi trije pa so se temu ustavili in ostali v Argikastronu. Lep sprejem čaka princa Wieda v Albaniji!

Domače vesti.

Ker je **ogromno naraslo** poročilo o sejah dež. zbora ki so velevažne, smo morali izpustiti obilo že pripravljenega gradiva. Pride na vrsto prihodnjic.

Občinske volitve v Gorici. — Občinske volitve v našem mestu so kakor znano razpisane in v smislu § 37. statuta za mesto Gorica so imeniki volilcev razpoloženi na tukajšnjem c. kr. okr. glavarstvu do 11. marcija 1914. vsaki dan od 9—12. ure dopoldne in od 3—6. ure popoldne (ob nedeljah od 9—12. ure dopoldne). — Morebitne reklamacije je vlagati na c. kr. okrajnem glavarstvu (II. nadstropje soba št. 1) v neprestopni dobi osmih dni in sicer od 4. do uštetega 11. marcija 1914.

Imenik volilcev pa je na razpolago za vpogled tudi v pisarni Narodnega odbora v ulici sv. Ivana št. 7., vsak dan v delavnih urah od 4—6. popoldne, ob nedeljah od 10—12. dopoldne. **Narodni odbor daje tudi vsa pojasnila glede reklamacij.**

Volilci! Storiťe svojo narodno dolžnost v polni meri!

Postajenačelnik Wieser.

Interpelacija

posl. dr. Karola Podgornika in tovarišev na Njegovo Ekscelenco železniškega ministra dr. barona Forsterja radi neznosnih razmer na državnem kolodvoru v Gorici, vstvarjenih in vzdrževanih od postajenačelnika Frana Wieser-ja.

Ko je bila otvorena planinska železnica, smo pričakovali, da se bo vršilo na kolodvoru v Gorici mirno, veliko prometno delo in da dobi na tem kolodvoru trajnega zaslužka obilo domačinov. Ali nemški Volksrat se je hotel okoristiti z novo planinsko železnico v svoje posebne, germanizacijske namene. Postaja državne železnice v Gorici ni le veliko obratovališče, ampak ta postaja je eden najtrdnjših in največjih stebrov nemškega mesta do Adrije. Odkar obstoji postaja, se širi iz nje germanizacija pod vodstvom postajenačelnika Frana Wieser-ja, ki je bil poslan na važno mesto predstojnika državnega kolodvora v Gorici ne morda radi svoje službene sposobnosti, marveč zato, ker je nemški Volksrat dobil v njem izborna germanizacijska orodja. Reči se mora, da je Volksrat dobro zadel. Wieser je slab uradnik, ali jako dober propagator nemške misli v Primorju. Zbog svoje misli sovražni vse, kar je slovenskega, zapostavlja na postaji uslužbene Slovence, jih šikanira in odslavlja ter bi najraje kar na mah pognal vse slovenske uslužbenec s kolodvora in nadomestil v vseh službah same zagrizene Nemce. Wieser je vstvaril vsled svoje misli na kolodvoru razmere, ki kričijo do neba. Pritožbe so splošne, ali čim večje so te pritožbe, čim glasnejši protest proti neznosnim razmeram pod Wieserjem, tim trdnjeje je Wieserjevo stališče in Wieser avanzira nenavadno hitro.

Nemci (Wieser, Witschek, Kham, Ginsky) na državnem kolodvoru v Gorici so veliki gospodje, ki ponosno nosijo glavo po koncu, slovenski uslužbenec so pa uboga para, katerega zmerja nemški uradnik z »windischer Hund« in na prijazen ogovor zareži nanj »Halts Maul! Slovenske uradnike in uslužbenec se strogo nadzoruje, denuncira se jih, kaznuje po krivem, šikanira v službi; če pa Nemec kaj zakrivi, in če je še tako hudo, če bi bilo treba disciplinarnega postopanja proti njemu, se vse potlači in Nemec je čist.

Wieser vzdržuje v Gorici podružnico društva »Reichsbund deutscher Eisenbahner«. Društvu je namen, pokončati vse, kar ni nemško. V tem društvu se Wieser tika s svojimi podložniki in jih navdušuje za gonjo proti Slovincem. Pri takih razmerah trpi vglad službe in pod takimi razmerami trpijo v glavnem Slovenci, ker gonja je proti njim naperjena.

Če pride Slovenec vprašat službo, se zahteva od njega znanje nemščine, za Nemca, katerega pokliče Wieser kje iz kake nemške dežele pa zadostuje, če zna nemško, deželni jezik mu ni treba znati. In vendar je stvar taka, da je treba znati na državnem kolodvoru v Gorici v prvi vrsti deželni jezik. Wieser odslavlja slovenske delavce kadar se mu zdi in jih nadomešča z nemškimi. Sploh v vsem gospodari na postaji v Gorici samovolja Wieser-ja in kar stori, potrdi Volksrat in vlada priklanja. To se godi v državi, ki hoče biti pravična vsem svojim narodom.

Kaj je vse mogoče na državnem kolodvoru v Gorici, sledi iz naslednjega:

Službeno najstarejši uradnik za Wieserjem je Slovenec. Torej bi moral nadomestovati Wieser-ja v njega odsotnosti ta uradnik. Toda Wieser ne prenese tega, da bi ga nadomeščal Slovenec, za to je odredil, da ga je nadomeščal mladi adjunkt pl. Kham in sedaj ga nadomešča uradnik Witschek, ki je zagrizen Nemec (renegat) in hud nasprotnik Slovencev. To nedopustno zapostavljanje slovenskega uradnika vzbuja zgledovanje pri vslužbencih in pri občinstvu; sposobnemu slovenskemu uradniku se na tak način odreka sposobnost biti na mestu načelnika postaje, da si je bil drugje predstojnik že 6½ leta.

Že omenjeni adjunkt Witschek opravlja na kolodvoru službo nekakega šolskega uradnika. On podučuje ves nižji personal v službenih predpisih, ali kak uspeh more imeti tako podučevanje, ko Witschek govori samo nemško, kako naj ga razume

slovensko in laško oboje! Slabo instruirano oboje povzroči lahko največje nesreče. Witscheka pa protežira Wieser, ker zna Witschek izvrstno zabavljati na slovenske uslužbenec. Pritožil se je bil neki slovenski uslužbenec pri Witscheku, češ da ga je neki nemški tovariš zmerjal z »windischer Hund«, in da je to tako žaljivo, da ne more več z njim skupno delati, ali Witschek je slovenskega uslužbenca odpravil na kratko, zadrl se je nanj »Halts Maul!« in tako je dobil slovenski uslužbenec »zadoščenje« za težko žaljivko nemškega tovariša.

Von Kham, pristav, skladiščni uradnik, desna roka Wieser-ja, ima mnogo opravila s strankami pa ne zna ne slovensko ne italijansko. S slovenskimi uslužbenci postopa surovo, njegovo službo opravlja pa neki nižji uslužbenec; ako bi ne imel tega, bi bil pl. Kham na svojem službenem mestu nemogoč. Kham sovraži Slovence in vlači slovenske uslužbenec k Wieserju, da jih kaznuje, ker so v službi slovensko govorili. Kham je nesposoben človek v svoji sedanjí službi, zato naj se ga dene na mesto, kjer si bo svojo plačo zaslužil.

V blagovnem skladišču uničuje Slovence poleg pl. Khama pomožni nadzornik Pfeifer. On zna samo nemško, stranke pa, ki imajo opravila v skladišču so po veliki večini slovenske in italijanske. Nesporazumljenja so na dnevnem redu. On radi tega niti ne ve, kako blago sprejme, ako stranka prinese slovensko ali italijansko pisan vozni list. Pfeifer opravlja službo skladiščnega mojstra, dasi so tu pred njim drugi vsestransko, tudi jezikovno, sposobni definitivni nastavljenici. Ali Wieser protežira Pfeifer-ja; ker zna ta kruto ravnati s Slovenci. Nekdo je ukazal Pfeifer, da se mora vsak oglasiti »hier«, ko bo čital imena. Definitivni nastavljenec Pavlin pa se ni hotel javiti po nemško. Pfeifer je naznanil to Wieserju in ta je kaznoval Pavlina »za takrat milostnim potom« na tri krone globe. Utemeljevanje: uradni jezik je nemški. Reklo se je tudi, da ker je Pavlin z delavci večkrat slovensko govoril, ima pričakovati v bodoče strožje kazni.

Istemu Pavlinu sta zbolela dva otroka; jeden smrtno. Prosil je tri dni dopusta. Wieser pa ni imel nikakega usmiljenja do nesrečnega očeta, marveč je zavrnil Pavlina: »Ako bi bil Vi kdo drugi, bi Vam dal takoj dopust; ker ste pa Slovak, ga Vam ne dam.« Trpeči oče je prosil in prosil in konečno se je omeščalo trdo Wieserjevo srce v toliko, da je dovolil Pavlinu, da sme iti za štiri ure domov. Na tak način izkazuje postajenačelnik Wieser svoje sovražstvo Slovincem.

Železničarju Cempretu je bilo umrlo dete. Prosil je Wieser-ja, naj mu da radi tega dopust. Ali Wieser ga je osorno odvrnil in mu ni dal dopusta. Istočasno pa je dal Wieser dopust nekemu nemškemu uslužbencu za to, da je delal propagando za veselico nemškega Gesangsvereina.

Tako tlači in zaničuje Slovence Wieser, kako pa protežira Nemce, kaže tale slučaj: Postajni delavec Kolleger bi ne bil mogel postati definitivni konduktor, ker so konduktorska mesta prihranjena bivšim podčastnikom, Kolleger je služil tri leta vojaške kot častniški sluga, torej ni imel nobene šarže. Pri zadnji vojaški vaji pa je bil Kolleger povišan za korporala in to na posredovanje Wieserjevo, samo, da je mogel dobiti službo stalnega konduktora. Ni se poprašalo, ali ima Kolleger potrebno inteligenco za tako mesto, marveč Nemec je in to zadostuje, da dobi tako mesto.

Neki nemški uslužbenec, Wieserjev ljubljene, je bil v službi pijan. Kontrolni čuvaj je moral naznani, da je mož nesposoben za službo. Ali kaj se je zgodilo? Wieser je konstatiral, da nemški mož ni pijan, ampak samo zaspan (dasi je bil oni sam priznal, da je mnogo pil).

Slovenski železničar je vedno pripravljn, da bo kaznovan ali prikraštan v svojem zaslužku. Po delavskem redu imajo železničarji četrte ure odmora za zajutrak ali malco. Pripetilo se je, da so šli med odmorom v gostilno frije Slovenci in eden Nemec. Vsi trije Slovenci so bili radi tega kaznovani, Nemec pa ne. 5 Slovencev in 1 Nemec so imeli nadure. Slovincem so plačali 7 ur dela, Nemca pa 9, dasi so delali vsi jednak čas.

Marsikateri izprašani sprevodnik si želi proč iz Gorice, ker vidi, kako ga Wieser zapostavlja. Iz »partije« ga črtajo in

rabijo le za rezervo. Ima izpit, voziti mora pa kot zavirač, Nemec brez izpita je pa vlakovodja. Tako je prišel neki Slovenec le v enem mesecu ob zaslužek kron 50.

Ako je priložnost, spraviti slovenskega železničarja v nesrečo, je Wieser vedno pripravljen za to. Meseca aprila leta 1913. sta bila dva slovenska delavca (Smrekar in Lahajnar) ovađena po Wieserju državnemu pravdnistvu, da sta kradla krompir na kolodvoru. Bila sta tudi odpuščena, še predno je bila sodna razprava. Pri razpravi se je pokazalo, da obtoženca nista zakrivila nikake tatvine, marveč da sta pobrala nekaj krompirja, ki se je izsul iz vagona, z dovoljenjem dotične stranke (Fratelli Lenardo) in ga nesla domov. Neki nemški tovariš ju je denunciral za tatu in Wieser ju je pognal pred sodnijo. Nedorčnost obeh je bila dokazana, ali Wieser ni hotel poravnati storitve, krivice, ostala sta brez dela. Čez čas se je, sta bila ta dva železničarja zopet vzeta v delo, ali samo kot navadna delavca brez pravice do provizijskega sklada.

Nasprotni slučaj: Nemška uslužbenca pisarniški pomočnik Flaschberger in sprevodnik Resman sta bila obsojena v Ljubnem na Štajerskem vsak na 6 tednov težke ječe radi lovseke tatvine. Bila sta formalno res odpuščena, ali Wieser jima pomaga s prošnjo na cesarja, da bi bila zopet vzeta v službo, katero sta prej opravljal. K temu pomagata tudi Galambosch in dr. Seemann v Trstu. Ta čas pa, dokler se njuna zadeva ne reši, sta v službi kot provizijska delavca. Kaka razlika v postopanju z nedolžnima Slovincema in radi tatvine obsojenima Nemcema.

Tudi slovenski kmet ni varen pred psovskimi nemške gospode na postaji. Poznamo nemškega uradnika, ki zmerja slovenskega kmeta, ko pride na kolodvor: »dummer Trottel, dummer Jockel«, če pride pa italijanski špediter, se mu globoko prikloni, menda za to, ker dobi od njega dve kroni vsaki teden.

Na državnem kolodvoru v Gorici je uslužbenih 15 uradnikov med temi 4 Slovinci, 9 Nemcev (med temi 1 češki in 3 slovenski odpadniki), 2 Italijana, 4 manipulantinje, med temi 1 Slovenka in 3 Nemke (slov. odpadnice); 13 poduradnikov, med temi 7 Slovencev, 6 Nemcev (1 češki odpadnik); 62 sprevodnikov, med temi 31 Slovencev, 31 Nemcev (5 onih, ki so šele spomladi prišli v Gorico); 6 nadsprevodnikov Nemcev (3 nezavedni Slovenci); 44 delavcev med temi 28 Slovencev, 10 Nemcev (5 na definitivnih mestih) 6 Italijanov.

Narodnostno razmerje v vrsti delavcev je videti na prvi hip za Slovence kolikor toliko ugodno. Ali pogledimo število podrobneje. Meseca maja in junija 1913. je sprejel Wieser 13 nemških delavcev, katere je najel iz Beljaka, Celovca in celo iz Herzogenburga in z Dunaja. Nihče izmed teh ljudi ne zna naših deželnih jezikov. Izmed poprej sprejetih 10 nemških delavcev jih je že 5 na definitivnih mestih, izmed onih iz junija in maja je že stalno nameščenih: 3 premikači, 1 čuvaj in 6 sprevodnikov. Takim nemškim delavcem se obljubi že pri sprejemu, da dobijo kmalu definitivno mesto, tudi če ni prostora in ni potrebe za taka nastavljanja. Od 32 slovenskih oziroma italijanskih delavcev jih služi 16. od leta 1906, 2 od leta 1907, 2 od leta 1908, 4 od leta 1909, 2 od leta 1910, 1 od leta 1911, 2 od leta 1912, in 10 je bilo sprejetih leta 1913, to pa šele potem, ko je dal Wieser preskočiti 22 starejših slovenskih in italijanskih delavcev, katero postopanje je vzbudilo med obojem opravičeno ogorčenje ker tako postopanje načelnika Wieser-ja meri na to, da se spravljajo Nemci na definitivna mesta, domači delavec je pa dober le za voziček, kakor se je izrazil dobesedno postajenačelnik Wieser.

Wieser pač dela lahko, kar hoče, njemu se nič ne zgodi, tudi ne če se službeno še tako pregreši. Znano je že tudi železniškemu ministerstvu, kako se je vezhal »Sanitätskorps« na progi proti Št. Mayru. Wieser bi bil s svojo lahkomišelnostjo povzročil kmalu veliko nesrečo. Če bi bil slovenski uradnik kaj takega zakrivil, bi bil brez drugega odpuščen iz službe. Wieser je res dobil 23. decembra lani po zaupnem prezidialnem aktu strog ukor, ali drugi dan je Wieser avanziral za definitivnega inšpektorja. Ta zadeva s

»Sanitätskorpsom« je bila naznanjena generalni inspekciji avstrijskih železnic ali novo preiskavo so vodili baje sami dobri prijatelji Wieserjevi.

Štirje slovenski uradniki so značajni vseh treh jezikov in vzdržujejo faktično vso komercialno službo in promet s strankami. Ko bi ne bilo teh, bi bil kmalu kraval tu. Pred časom je bil zbolel blagajnik, ki je Slovenec. Vrstili so se v službi Nemec za Nemcem, vsi nezmogni. Ljudje so zabavljali, ker so morali čakati ure in ure. Trgovska in obrtna zbornica se je pritožila in blagajno je moral prevzeti slovenski uradnik, pa je bil zopet mir in stranke zadovoljne. Tako važen je slovenski uradnik na postaji v Gorici ali prav važnega in sposobnega slovenskega uradnika preganja Wieser in ga zapostavlja nesposobnemu Nemcu.

Glede na vse to je splošna zahteva našega domačega prebivalstva, da se odpravi neznosne razmere na državnem kolodvoru v Gorici, da se vrši železnična služba po predpisih in upošteva narodnost domačega prebivalstva v smislu govora Njegove Ekscelence v Komotovu na Češkem, kjer je bilo izrečeno edino pravilno načelo, da je pri nastavljanju železniških uslužbencev in uradnikov jemati obzir na narodnost dotične dežele.

Na podlagi navedenih dejstev vprašamo:

1. Ali so Vaši Ekscelenci znane opisane razmere na državnem kolodvoru v Gorici, katere je vstvaril in jih vzdržuje postajenačelnik Fran Wieser?

2. Ali je Vaša Ekscelenca voljna odrediti, da se bo vpošteval v železniški službi državni temeljni zakon o ravnopravnosti avstrijskih državljanov in vknreniti, da se odstranijo vse ovire ki onemogočujejo ravnopravnost na državnem kolodvoru v Gorici?

V Gorici, dne 18./2. 1914.

**G. kr. višji policijski komisar
dr. Casapiccola.**

I. Interpelacija

poslanca Franca Dominika in tovarišev na Njegovo Jasnost g. c. kr. namestnika princa Hohenlohe-Schillingensfurst v Trstu v zadevi samolastne prepovedi g. višjega policijskega komisarja dr. Casapiccole v Gorici povodom pogreba pok. Karla Uršiča.

Notorično dejstvo je, da se nahaja na vodilnem mestu c. kr. policijskega urada v ulici Aivarez v Gorici mož, ki se ne »odlikuje« le po tem, da vkljub svojemu dolgotrajnemu bivanju v Gorici še sedaj ne zna govoriti slovenskega, temveč tudi posebnost v zadnjem času izdaja naredbe, prepovedi in ukaze, ki morajo vplivati naravnost provokatorično na večino goriškega prebivalstva. Mož, ki posluje v svojem uradu v največjo nevoljo vseh Slovencev, je višji policijski komisar dr. Casapiccola.

Da pa ni ogorčenje goriških Slovencev in še posebej prebivalcev mesta Gorice brez podlage, kažejo najjasnejše prepovedi g. dr. Casapiccole povodom pogreba g. pok. Karla Uršiča. Ker je bil pokojni Karol Uršič dolgoleten in marljiv član telovadnega društva »Sokol«, je naravno, da ni mogel goriški »Sokol« ukreniti ničesar drugega, kakor kar je že storil v mnogih drugih takih slučajih, da je sklenil spremiti svojega pokojnega brata korporativno k zadnjemu počitku. »Sokol« v Gorici je že celo vrsto let smel javno nastopati in že dolgo ni doživel radi javnih nastopov svojih članov v kroju in z zastavo nobenih policijskih šikan. Dejstvo je tudi, katero mora posvedočiti tudi policijsko poročilo, da ni javen nastop »Sokola« nikdar povzročil niti najmanjše demonstracije. Spominjamo na veličasten pohod Sokolov iz Gorice v Št. Peter l. 1910, ko se je pomikalo nad 700 Sokolov po Corsu in ko vendar ni bilo nobene demonstracije. Lahko si torej mislimo ogorčenje, ki je zavladalo v vrstah goriškega »Sokola«, ko se je izvedelo, da ne sme goriški »Sokol« izkazati zadnje časti svojemu zvestemu bratu Karlu Uršiču. Kati kaj pomeni prepoved, dana telovadnemu društvu, ki ima svoj kroj in zastavo, da ne sme skupno nastopiti, temveč je dovoljena udeležba pri

pogrebu le, če gredo člani »Sokola« po- samezno, drugega kakor prepoved nasto- pa sploh? Sicer je res, da je g. dr. Casa- piccola sam spoznal neumestnost svoje prepovedi in jo pozneje izpremenil v to- liko, da sme »Sokol« pač skupno nasto- piti, da pa ne sme iti v kroju za pogre- bom več kot 30 članov in da ne sme biti zastava odkrita in razvita. Manjka nam parlamentarnega izraza, da bi primerno označili to samolastno prepoved višjega policijskega komisarja dr. Casapiccole. Prihajemo le sledeča dejstva.

Kakor vsako društvo, tako pada tudi »Sokol« vsako leto točen izkaz svojih čla- nov slavnih c. kr. policiji v Gorici. Iz tega izkaza bi dr. Casapiccola moral povzeti, da ima »Sokol« dokaj več kot 30 članov. Po katerih paragrafi in določilih pa mi- sli dr. Casapiccola, da mu gre pravica, določevati, koliko članov »Sokola« sme izkazati svojemu bratu zadnjo čast? Od kedaj pa predpisuje policijski urad, koli- ko članov kateregakoli društva je veza- nih na določila pije in kolikim je to prepovedano. Od kedaj si sme lastiti po- licijski komisar tako samolastno interpre- tacio svoje uradne moči?!

Pogreb pokojnega Karla Uršiča se je vršil ob 1/9 uri dopoldne. Nikdar pa še se ni zgodilo, da bi se začele politične de- monstracije že dopoldne ob 1/9 uri, ko so vsi pri svojem delu. Posebno še je to izključeno v Gorici, mestu, ki ima po ve- čini prebivalstvo, ki je ta čas zaposleno. Povdati je treba še to, da so se od leta 1910 narodna nasprotstva omilila, in ven- dar ni bilo leta 1910, ko so korakale sto- tine »Sokolstva« dopoldne v nedel- jo po glavnih ulicah Gorice, nobene de- monstracije. Toda dr. Casapiccola ne pozna, kakor smo že, uvodoma poudarjali, tukajšnjih razmer, kar je s svojo samo- lastno in neutemeljeno prepovedjo tudi najjasneje dokazal.

Višji policijski komisar je na tudi za- povedal, da sme iti goriški »Sokol« le z zavito zastavo. Bilo je že dokaj prilik, ko dr. Casapiccola tega ni zahteval. Bil si je takrat menda v svesti, da bi bila

slična prepoved brez podlage, da bi bila le odlozna policijska šikana. Takrat se je menda zavedal, da nimajo društva za- stav zato, da jih hranijo po omarah ali pa da jih hvečjemu skrbno zavite nosijo po mestu in radi tega tudi pred leti ni delal sličnih sitnosti. Zato se moramo tembolj začudeno vprašati, kje je vzrok temu novemu samolastnemu uradovanju. Te prepovedi si ne moremo razlagati druga- če, kakor da višji policijski komisar dr. Casapiccola namenoma nastopa proti Slovincem, da ni več objektivni uradnik, temveč da je njegovo uradovanje diktirano od strankarske strasti. Dobro se zavedamo, da dolžimo dr. Casapiccolo hudega pregreška, a prepričani smo, da mu ne delamo nobene krivice. 14 dni pred pogrebom Karla Uršiča se je vršil pogreb nemškega železničarja Grubra. In ta- krat je smelo spremljati nemško dru- štvo svojega člana z razvito za- stavo. Dasi so se ti Nemci šele v zad- njem času priselili v Gorico, imajo ven- dar po mnenju dr. Casapiccole večje pravice kot domačini! Proti take- mu umevanju goriških razmer moramo najodločneje protestirati.

Končno še poudarjamo, da je po- skusil uvesti dr. Casapiccola čisto nove običaje, ne da bi v tem oziru po dolžnosti vprašal najprej svoje predstojnike za- nujenje. Al dr. Casapiccola ne misli na ob- jektivnost, se ne briga za tukajšnje raz- mere in žvižga na svoje uradne dolžnosti ter se vede kakor šef in izdaja na svo- jo roko odredbe, s katerimi zasnje- huje načelo narodne enakopravnosti.

Da se konča tako samolastno urado- vanje dr. Casapiccole, da preneha ogorče- nje večine prebivalstva naše obmejne dežele, zato si usojamo staviti podpisani poslanci na Vašo jasnost sledeča vpraša- nja:

I. Ali se hoče Vaša Jasnost poučiti na podlagi navedenega gradiva o delovanju dr. Casapiccole?

II. Ali hoče Vaša Jasnost ukreniti po- trebno, da se z odstranitvijo avtorja g. višjega policijskega komisarja dr. Casa-

piccole z njegovega sedanjega mesta pre- preči ponavljanje sličnih samolastnih neu- temeljenih odredb c. kr. policije v Gorici nasproti slovenskim društvom v Gorici?

Gorica, dne 12. februarja 1914.

II.

Interpelacija

poslanca Franca Dominko in tova- rišev na Njegovo Jasnost gospoda c. kr. namestnika princa Hohenlohe-Schillings- fūrst v Trstu, v zadevi samolastnih odredb g. višjega policijskega komisarja dr. Casa- piccole ob priliki pogreba pokojnega Karla Uršiča.

Vkljub temu, da nezadostno jezikov- no znanje ne kvalificira ravno najbolj g. višjega policijskega komisarja dr. Casa- piccolo, vkljub temu, da je že večina go- riškega prebivalstva do skrajnosti z njim nezadovoljna, čuti dr. Casapiccola potre- bo, da z novimi samolastnimi odredbami še bolj razburja javnost.

Na drugem mestu smo že omenili nje- govo prepoved, da bi spremlilo telovadno društvo »Sokol« svojega člana k zad- njemu počitku, in že na istem mestu smo z vso odločnostjo zavrnilo tako neosnovano prepoved. Pa v tem slučaju bi vsaj neko- liko pojmi strah dr. Casapiccole pred de- monstracijami, ker rudeče sokolske srajce morda vendar koga razburjajo, dasiravno si nismo mislili, da je zašel šele sedaj tudi dr. Casapiccola med te nervozne kroge. Ali sedaj nam je govoriti o drugi prepove- di dr. Casapiccole, ki kaže njegovo rav- nanje še v čisto drugačni luči. Kajti dočim se je pokazal višji policijski komisar v prvi prepovedi le za samolastnega, si upa izdajati v tem drugem slučaju prepovedi, ki so v direktnem nasprotju z odloki c. kr. namestništva.

Pogreba pokojnega Karla Uršiča se je hotelo udeležiti korporativno z zastavo tudi »Slovensko bralno in podporno dru- štvo v Gorici«, čegar član je bil ranjki. Omenjeno društvo vrši svojo človeko- ljubno nalogo že 21 let nemoteno.

Sedaj pa pride naenkrat višji policijski komisar dr. Casapiccola in izda pre- poved, da ne sme iti omenjeno društvo z zastavo za pogre- b om. Ne samo, da je prekoračil s to pre- povedjo dr. Casapiccola svoj delokrog, ampak se je postavil v direktno nasprotje z odlokom c. kr. namestništva v Trstu z dne 5. aprila 1892 št. 5929/I. Na sloven- sko vlogo z dne 31. III. 1892, v kateri društvo prosi za dovoljenje nositi zasta- vo, tam natančno popisano, je odgovorilo c. kr. namestništvo z omenjenim odlokom in dovolilo nositi z zastavo. Leta 1892 smo imeli Slovenci v Gorici več pravic, ko sedaj, ko reže kruh pravice tudi višji policijski komisar dr. Casapic- cola!! Kaj briga dr. Casapiccolo, da smo med tem Slovenci tako silno napredovali, da izkazuje samo uradno štetje, da so se razmere znatno izpremenile v prilog Slo- vencev! A. dr. Casapiccolo vse to nič ne briga, on ne čuti potrebe spoznati tukaj- šnje razmere.

V zadnjem času so se narodna nas- protstva v Gorici omilila. To pa dr. Ca- sapiccoli menda ni po volji, ko skuša s takimi samolastnimi odredbami razburjati javnost, kar gotovo ni naloga višjega po- licijskega komisarja.

Ker nikakor nismo voljni prenašati tako krivično postopanje, ker nikakor ne moremo privoliti, da bi smel nam kateri- koli policijski komisar jemati že priborje- ne pravice, ker končno ne moremo do- voliti prav nobenega strankarskega po- stopanja pri c. kr. uradih zato vprašamo Vašo Jasnost:

I. Ali je Vaši Jasnosti znana goriški opi- sana prepoved višjega policijskega komi- sarja dr. Casapiccole?

II. Ali hoče Vaša Jasnost odrediti vse potrebno, da se kaj sličnega ne zgodi več in da prenehajo s premestitvijo dr. Casa- piccole provokacije goriških Slovencev od strani c. kr. policijskega urada v Go- rici?

Gorica, dne 12. februarja 1914.

Kdor še ne pozna Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, kupi naj si je zdaj en zavoj in naj jo poskusi.

Za izdelovanje te, že 23 let priljubljene in priznane najboljše kavine pijače je bila zgra- jena nova velika tvornica. Z najmodernejšimi stroji in najboljšo napravo se je slovito Kath- reinerjevo postopanje za izdelovanje „prist- nega Kathreinerja“ še nadalje izboljšalo.

Če je bila Kathreinerjeva že vedno od naibolišega naiboliše, tedaj prekaša v dovršeni sličnosti okusa zrnate kave sedaj sama sebe.

Aromatična, izdatna, krepka, pri tem zdrava in poteni: Je Kathreinerjeva.

V »Primorcu« včeraj smo priobčili poleg že v »Soči« priobčenega važnega predloga posl. Furlanija v zaščito domačih kmečkih pridelkov ob obnovitvi carinskih in trgovskih pogodb predlog istega poslanca za ustanovitev centralnega vinarskega društva, **velevažen predlog, perlen proti oderuškim vinotrzcem**, dalje predlog posl. Kovača, glede uravnave hudournika Gorišček in Lokavšek, interpelacijo Mikuz v o gledé tolerančne hiše v Tolminu in Dominkovo gledé ureditve kozjereje in paše, dalje predlog o občinskih davščinah na javne zabave v prilog ubožnim občinskim žalogom in pričeli smo priobčevati zakonski načrt o kolonski pogodbi. Opozorjamo na to številko »Primorca«.

Odbor za ples v korist Ciril Metodove družbe. — Plenarna seja odbornikov »Adrije«, »Goriške slovenske mladine«, »Slovenske čitalnice«, »Sokola«, obeh C. M. podružnic, damskega odseka »Slovenske Mladine« in ženskega telovadnega odseka »Sokola« bo v nedeljo, 1. marca ob 10^{1/2} dop. pri »Zlatem jelenu«. Dnevni red: Računski zaključek o plesu. Vabimo vse delegate, da se končne seje zanesljivo udeležijo!

Bratje sv. Bernarda je naslov igri, ki jo vprizori v nedeljo 1. marca t. l. »Dramatični odsek« Sokola v Gorici.

Igra je vzeta iz samostanskega življenja in pisatelju se vidi, da je on v samostanu igral osebo brata Pavla, ki stoji ravno pred slovesno zaobljubo. Ljubezen do matere, ki želi videti sina pred altarjem, na edni strani ter hrepenenje po svobodi, po nadaljni izobrazbi, po prostem poletu duha na drugi strani bojujeta v Pavlovi duši boj in v odločilnem trenutku zmaga poslednje. V prvem in tretjem dejanju se mudi gledalec vpogled v samostansko življenje, kjer sti takorekoč dve struji. Sti pač povsod — dve struji. Drugo dejanje slika z živimi barvami naziranje priprostega ljudstva o življenju in posebno še o poklicih, ki se jim lahko posveti dijak po dovršeni srednji šoli. Četrto dejanje je odločilen moment za Pavla. Samomor gozdarja Brinjarja, ki so ga odslovili iz samostanske službe brez usmiljenja, mu odpre oči ker spozna, da ne vlada v samostanskem zidovju »vse objemajoča ljubezen do bližnjega«. O tej ljubezni in ne o spolni, kakor so trdili nalašč izvestni krogi, da bi preprečili uprizoritev, je govor v igri.

Dramatičen odsek je priredil za to igro **popolnoma novo scenerijo** in sicer jako okusno in dejanju odgovarjajoče. — Začetek je točno ob 8. uri, na kar opozorjamo čl. občinstvo.

Roditeljski večer priredi goriška podružnica društva slovenskih profesorjev v Gorici v soboto dne 7. marca 1914. ob 6^{1/2} uri zvečer v sobi prvega tečaja na c. kr. ženskem učiteljskem v prvem nadst. Predaval bo g. prof. dr. Karl Ozvald »o strokovni inteligentnosti in socialnem položaju starišev«. Predavanju sledi razgovor o predmetu.

O požaru v ulici Tončič pod Kostanjevico v Gorici, ki se je pripetil pred kratkim, nam pišejo: »Ker ni bilo nič podobnega v slov. časnikih o požaru v hiši g. Al. Levičnika, žel. strojevođe, v ulici Tončič, poročam, da je nastal požar v noči in je bila velika nevarnost, da zgori cela hiša in požar zahteva tudi človeške žrtve. Požar je vžročil tram, uzidan v dimnik, in gorelo je, da je bilo kaj v kleti, kjer so imeli železničarji ogelje in drugo robo. Zuhelj je prodrl skozi in segal čez stopnice ter grozil prestrašenim prebivalcem. Škoda je velika na zgradbi in premičninah. K sreči pa je došla hitra pomoč. G. Možina, upok. stražmešter, je hitel telefonirat ognjegascem in nekdo drugi je letel po nje. Ognjegasci so prišli kar najhitreje mogoče; če bi bili kaj zamudili, bi bila nesreča velika. Par ljudi so vzeli skozi okna na varno. Hvala jim, da so prišli tako hitro in dali potrebno pomoč!«

Kupi se dvokolesen voziček dobro ohranjen. Ponudbe na »Goriško tiskarno« A. Gabršček.

Gleboke brezno bi lahko napolnili s čistim denarjem, ki ga ljudje izmečejo za slabo blago. Da si ne boste mogli delati nikoli očitka, da ste denar po nepotrebnem stran metali, kupujte le dobro blago, kajti le tako je vredno svojega denarja. Med kavnimi pridatki bo taša izbira go-

tovo lahka, kajti ves svet že ve, da je Kolinska kavna primes najboljši kavni pridatek, obenem pa tudi edino pristno domače blago te vrste. Zato kupujte samo Kolinsko kavno primes!

Svetovni umetnik brez rok nastopi v soboto, nedeljo in ponedeljek v filmu v Central-Bio. Ta velezanimiva gledališka drama se predvaja na gledališkem odru na katerem nastopi nad 600 oseb.

Nova krojačnica. — G. Leop. Rijavec je otvoril v Gosposki ulici št. 25 (v lihi g. Kuštrina) novo krojačnico. V zalogi bode imel tudi vsakovrstno blago za možke obleke. Priporočamo!

Domača politika.

Na kaj je pozabil »Novi Čas«? — Ponošno naznanja včerajšnji »Novi Čas« na svojem čelu, da ta številka njegova obsega 10 strani. Ali na vseh desetih straneh ni bilo prostora, da bi bil sporočil svojim čitateljem vsaj na kratko, kako so poslanci S. L. S. v kranjskem deželnem zboru zvišali davke. Zvišali so deželne davke za en milijon šeststotisoč kron na leto in dolga napravijo šest in pol milijona. Obdačili so tudi vino. V uredništvu »Novega Časa« so bili vsi iz sebe, ko so izvedeli, kaj so napletli poslanci S. L. S. na Kranjskem zlasti glede vina, češ: sedaj smo jo polomili. Sedaj ne bo nič pomagalo naše kričanje proti »liberalcem«! Mrzel curek na goriške novostrujarje! Naš vinogradnik pa naj preiščuje, kaj ima pričakovati od novostrujarskih kričočev.

Prava sreča za Goriško deželo je okolnost, da so prišli v deželni zbor in odbor naši poslanci v taki večini, da se morata novostrujarja Fon in Rojec na ves glas dreti, da se jili sploh sliši. Sedaj se gospodari previdno v deželnem odboru in zboru in popravljajo se grehi, na katerih je sokriva S. L. S. Stališče naših poslancev in stališče deželnega odbora je težko po tako katastrofalnem gospodarjenju, na katerem je sokriva S. L. S. To naj upošteva cela dežela. Treba je varčevati in iskati nove virov, da se pokrijejo primanjkljaji, posledica že omenjenega katastrofalnega gospodarstva, na katerem je sokriva S. L. S. Če bi bila ta prodrila, kdo ve, kako bi bila oblagodarila davkoplačevalce z novimi davki?! Kako gospodarijo klerikalci in kako znajo nalagati nove davke, sprčuje najlepše kranjski deželni zbor, kjer so klerikalci absolutni gospodarji!

Toliko truda pa nič uspeha! — Tako so se pelali in trudili novostrujarji, toliko napora je bilo radi nameravane davščine na zasebni konsum vina pa — nič uspeha! Da, mi poznamo klerikalne kmete po Goriški okolici, ki so sedaj spoznali, kakšni hujšakači in zavijači resnice so novostrujarji. Vinogradniki razmišljajo o nameravani davščini in prihajajo do zaključka, da bi bilo čisto prav, če se obdači dosedanje privilegiranice v mestu, ki so pili doslej vino skoro zastoj. Povdarjamo, da čujemo to iz ust vinogradnikov! Fon in Rojec sta se trudila zaman. Med volilci, ki so jih volili, so možje ki so rekli: takih ljudi ne bomo več volili. Ti imajo nas za norca!

Zakaj tudi toliko krika! — Ako bi se uvedla deželna davščina na zasebni konsum vina, bi bili zadeti poleg boljših slojev v mestu ne malo tudi — farovžji! Zato tudi toliko krika iz novostrujarskih grli!

»Fon si je največ prizadeval....« namreč za urad agrarne operacije. Komisija za agrarne operacije ima nalogo, izvrševati agrarne zakone to je o izboljšanju planin, o ureditvi zemljišč, o zlaganju zemljišč itd. Za agrarnega komisarja v Gorici je imenovan nam. tajnik dr. V. Baltič. Kakor hitro je došla ta vest v javnost, hitro je vskliknil »Novi Čas«, da si je za ta urad prizadeval največ poslanec Fon! Seveda, kjer je kaj dobrega, je to izposloval poslanec Fon, če je kaj nevšečnega, so temu krivi pa »liberalci«! — Ali je še kje kaj ljudi, ki verjamejo »Novemu Času«?

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Ajdovščine, 27. febr. (Smrtna kosa). Danes je umrl široko znani naš g. Avgust Dolenc, trgovec in posestnik, star 69 let. Pogreb bo v soboto ob 5. uri popoldne. Preostali naše sožalje!

Iz tolminskega okraja.

Iz Tolmina. (Naša železnica.) Na pusti tork je drdrala po Tolminu nova železnica: Sv. Lucija-Tolmin. Voz s »šparhertom«, ki se je močno kadil, zakrit, zadel 6 vozičkov priklopljenih in na vsakem konduktar. Da ne bi kdo mislil, da je to kaj drugega in ne železnica, je bil na prvem vozu napis: »Železnica - Sv. Lucija-Tolmin. In pripetilo se je, ko je drdrala nova železnica po našem trgu, da je prišel nasproti avto, tef, tef, tef, in blizu cerkve se je moral avto, kakor se spodobi, umakniti pred imenitno našo železnico. Bilo je obilo smeha s to »železnico«, tudi častniki, ki so jo videli, so se smejali. Ali njim bo koristila vojaška železnica od Sv. Lucije do Tolmina, nam Tolmincem toliko, kolikor pustna!

Razne vesti.

»Klubu slovenskih tehnikov v Pragi« so poslali dosedaj sledeči gg. denarne zneske: Kornelij Gorup vitez Slavinski, veletržec v Trstu 20 K, Fran Matejčič dež. šol. nadzornik v Trstu 10 K, Fran Vydra, tovarnar v Pragi 25 K, Jože Javornik, veletržec v Žalbi 15 K, Dr. Rybač, odvetnik v Trstu 5 K. Vsem darovalcem se klub zahvaljuje. Odbor.

Izkušnje sodnika. — V londonskih ulicah se je pripetil sledeči dogodek. Nekdo pobije med 6. in 7. uro zvečer v obljudeni ulici šipe pri zlatarju in pobaše zlatnine, kolikor je v naglici mogel. Ljudje, ki to vidijo, uderejo za njim. Ko vidi tat, da ni nobene rešitve, vrže med ljudi ukradeno zlatnino, da bi se s tem rešil. Pa bilo je zaman in tat pride pred sodnika. Na sodišču se je pa dogladno, da je prejel zlatar od vseh predmetov le dva. Tedaj reče sodnik: »Če bi tat vrgel 20 predmetov dopoldne med množico, bi gotovo prejel zlatar 15 kosov nazaj. Če bi se to zgodilo od 2-4 ure popoldne, tedaj bi prejel komaj 5 kosov. Ker se je pa to zgodilo še pozneje, zato je dobil zlatar le dva kosa. Čim bolj se bliža dan svojemu koncu, tembolj tudi ugaša pri ljudeh morala, dokler ne nastopi noč, ki s svojo temo privabi in pokrije vsa brezštevilna hudodelstva, ki se zgodijo v noči.«

Velik požar. — V Inomestu v Wolfovi tovarni za polišstvo je izbruhnil velik požar, ki je uničil vse polišstvo in vso lesno zalogo. Škode je 300.000 K.

Manifestacije brezposelnih na Dunaju. — Vršijo se manifestacije brezposelnih ljudi na Dunaju. Pri drugi manifestaciji je korakalo po Ringu okoli 6000 brezposelnih. Mir se ni kalil.

Razglasi.

C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu naznanja, da stopijo s 1. marcem t. l. poprejšnje proračunjevalne razmere glede nakaznic ki so izpostavljene v frankih, markah in lirah šterlinah zopet v

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodčen trpečo neprekoosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsimi drugimi dražljivimi čistil. kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—

Ponarejanje so sodnijsko kaznuje.

Mollo-vo Franc. žganje in sol

za ribanje života — Bolečine olajšujejo in očistijo stasno sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 2.—

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlauben 9.

Dobiva se v Gorici v vseh lekarnah in mirodilnicah.

Sedlarska delavnica

Ivan Kravos - Gorica

na Kornu št. 11.

Zaloga vsakovrstnih konjskih vpreg in raznih potrebščin za konje, kakor tudi velika izbira usnatih torbic, kovčegov za potovanje, stnic in denarnic; razni nagobčniki, ovratniki, biči, vrvice za pse itd. Barvanje in tapetiranje raznih koleselnov in kočij. Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršuje točno. — **Nahrbtniki za planince.**

veljavo, toraj 100 frankov = 95 K 50 st., 100 mark = 117 K 80 st. in 1 lira šterlina je 24 K 06 st. Preračunjevalne tablice za nakaznice namenjene v inozemstvo, katere je treba izpostaviti v tuji valuti (izdaja 1904 in 1908 rundeče platnice), se morejo toraj od zgoraj omenjenega dne zopet splošno uporabljati.

Dobro, bolečine olajšujoče zdravilo!

Revmatizem in njemu sorodne bolezni kakor nevralgija, ishias, migrena, protin itd. so znane, nevarne bolezni in gorje onemu, pri katerem so se udomačile. Kdor ni sam na sebi izkusil, ta si ne more predstavljati, kake grozne bolečine mora bolnik pretrpeti. Tak nesrečnež poseže po vsakem sredstvu, ki mu je pri rokah. On poskusi vse, kar se mu ponudi. Ako ne pomagajo več domača sredstva, poseže po takih, ki se mu ponujajo po časnih in kolekarijih. Ako mu tudi ta odpovejo, zgubi vsako upanje do ozdravljenja in življenje mu preseda.

Radi tega sem se namenil, priobčiti par vrstic v blagor trpečim. Poznam dobro, bolečine olajšujoče sredstvo, ki je žalibog pri nas še premalo poznano. To sredstvo sem večkrat preskušal in lahko tedaj o njem mirno trdim, da ni nobenega v njegovih upih varalo. Vsak kdor to sredstvo enkrat poskusi, se zopet povrne k njemu in se čudi, kako olajševalno učinkuje ter ga radi tega ne more več pogrešati v svoji hiši.

To sredstvo mi je bilo priporočeno od znancev in dasi nisem začetkoma veroval hvalosplovom, prepričal sem se v kratkem o njih resničnosti. Je v resnici sredstvo, ki mu ni para. In isto trdijo o njem vsi oni, katerim sem to sredstvo priporočil in katero od tega časa ne manjka več v njihovih hišah.

To izvrstno sredstvo se porablja vedno z uspehom pri revmatičnih bolečinah, ishias, nevralgiji, glavo- in zobobolu, prehlajenju oslabejenih udov in mišic, krčih in pri mnogih drugih podobnih bolečinah. Poznam slučaj, pri katerem so zginile bolečine v kosteh po osemletnem trpljenju.

Uspehi tega resnično neprecenljivega zdravila so me vspebudili, da sem sklenil, vse trpeče na nje opozoriti, in bi me veselilo, ako se mi to posreči. Je v resnici dobro sredstvo, ki zasluži, da se ga priporoči.

Kdor potrebuje to zdravilo, naj piše lekarni »Pri dobrem pastirju« v Litovelu na Moravskem, kjer se izdeluje in »Salviole« imenuje.

Pripomniti še moram, da je Salviole kljub svoji izvrstnosti primerno še jako poceni. Dobijo se še steklenice po 80 v (6 takih steklenic se dopolnje za 4 K poštne prosto). Večje steklenice stanejo K 1.25 in K 2.50.

Kakor sem zvedel, se dobi Salviole skoraj v vseh lekarnah in radi tega poprašajte najprej v najbližji lekarni, ali se tam dobi, ker si s tem poštino prihranite.

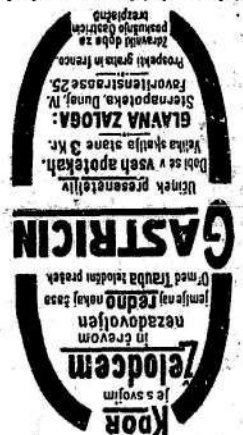
Ako se tam ne dobi, pišite prej navedeni lekarni in Salviole se vam dopolnje z obratno pošto.

Upam, da mi bo vsakdo hvaležen, kdor kupi to sredstvo, ker jaz bi ne nikomur priporočil kaj slabega.

Martin Stieh, župnik
Klein Schweinbarth
Zadnja pošta: Drassenhofen, Nižje
Avstrijsko.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.

V Gorici se dobiva v vseh lekarnah.

GASTRICIN
Zelodcem
Kor

Žganjarna Robert Diehl - Celje

priloga svojo doma žgano štajersko slivovko, tropinovec, borovničevce, brinjevec, ščipkovec, vinsko žganje, konjak; nadalje kuba in jamajka rum, grenčico, »Planinski liker«, Pelinovec ter razne vrste grenkih in sladkih likerjev, čaj Ceylov, Orange, Pekoe in Souchong.

Vzorci in ceniki na razpolago.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 80 vin. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnost inšeriranja za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) nihče ne pozna, kar mikser ne inšerirajo. Škoda ni majhna.

V Prvačini pri Fadigi je na prodaj prav po ceni, izvrsten lovski pes in en bas Flügelhorn, ki je kakor nov. Stal je K 90—Zdaj se ga proda za 30 K.

Odda se v najem meblirana soba, Corso Verdi 21, II. nadstropje, nasproti ljudskemu vrtu. 18—3

Sidro-Thymol-mazilo

za lahke poškodbe (rane), nezacceljene rane in opekline. Doza K—80.

Sidro-Liniment. Capsici compos.

Nadomestilo za sidro-Pain-Expeller.

Bolšine olajajo mazilo za prehlajenje, reumatizem, trganje po udih, itd. Steklenica K—80, 140, 2—.

Sidro-Aluminat-železna-tinktura

Za malokrvnost in bledico. Steklenica K 140.

Dobi se skoro v vsaki apoteki ali pa direktno Dr. Richter-jevi apoteki „pri zlatem levu“, Praga I, Elizabethstrasse 5.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem odprl v **Gosposki ulici št. 23** (v hiši gosp. Kuštrina) lastno

KROJAČNICO.

Potrebno znanje, ki sem si ga prisvojil kot obiskovalec rezeškega akademičnega tečaja na Dunaju, večletna praksa kot rezač in poslovodja, mi dajajo upanje, da bom lahko zadostil vsem zahtevam sl. občinstva. Priporočam se sl. občinstvu v mestu in na deželi za obilna naročila. — Zajedno naznanjam, da imam v zalogi tudi veliko izbero finega in modernega blaga za vsakovrstne moške obleke. Zagotavljam točno in solidno postrežbo ter se prav toplo priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Leopold Rijavec,

civilni in vojaški krojaški mojster.

18—1. **Gorica, Gosposka ulica šte. 25.**

Fran Perko

priloga sl. občinstvu svojo restavracojo

v „Trgovskem Domu“.

Na razpolago so zmiraj gorka in mrzla jedila, izborna pivo in domača vina. 16—1

1730 m tračnic

7 kg težke 1 m, 2850 m tračnic 11 in 12 kg težke, 6 primeranih cigal, 25 komadov železnih vozov, ki se dajo preobratiti, 12 komadov gorskih vozov. Vse že rabljeno pa dobro ohranjeno, se proda prav po ceni. Ponudbe pod šifro »A. B. 500« na naše upravnstvo.

Kuliantna denarna posojila

daje iz svojega trgovcem, obrtnikom, tovarnarjem itd. za višje uradnike, častnike in privatne uradnike strogo diskretno. Plačuje se v majhnih obrokih. Trgovski biro **Sander Wiener** (protok, tvrdka) Pressburg.

Lekarna Cristofolletti

v Gorici.

ŽELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice **vređijo redno prebavljanje**, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. **Okrepé pokvarjeni želodec**, storé, da zgine v kratkem času **omotica in životna lénost** (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da **človek raji je**.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofollettijeva pijača iz kine

in železa, najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

IZIDOR NANUT

avtorizovana stavbena tvrdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 5

se priporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdeluje vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

Ugodna prilika za nakup

velika izbèr.

Obleke za gospode, gospe in otroke.

Pelerine in gumijevi plašči.

Športne jopice, gamaše in mnogo drugih predmetov po zelo nizkih cenah

iv. Felberbaum

Gorica — Corso Jos. Verdi 11. — Gorica

vis-a-vis izvoznega trga.

Kava ceneje!

Najfinejša Soja-Perl zrnata kava, povsod enako žgana, izvrstne dobrote izdatnosti. Ni kako žito ali slad. — Razpošilja se na vse kraje v Avstro-Ogrskem.

Poštni zavoj netto kg 4 in pol za

K 4.80 franko.

Najcenejše in najboljše kavi enako blago.

Pisati je na naslov:

Žgalnica kave „SANTOS“, Kr. Vinogradi 1573, Češko.

Kontoristinja

perfektna korespondentinja v slovenščini nemščini in italjanščini — neomadeževane preteklosti — se takoj sprejme. Ozira se le na najboljšo moč, plača po dogovoru

Ponudbe s prepisi spričeval, katera se ne vrnejo — na

Žganjarna Robert Diehl, Celje.

Tvrdka Mihelj & Modic v Belgradu (Srbija)

išče za takoj

10 pridnih in zanesljivih mizarских pomočnikov,

kateri so si svesti v svojem poklicu in sicer: od priprostih do najfinejših izdelkov pohištva. — Plača po dogovoru.

Dotičnim, kateri bodo sprejeti, se vožnja do Belgrada povrne.

Sprejeti se bodo tisti, kateri so sedaj delali samo pohištva ter so v teh izdelkih sigurni. Tozadevne ponudbe je poslati na naslov:

MIHELJ & MODIC

Obiličev venac 3 Belgrad.

(Ponudbam priložiti 50 vin. v znamkah.)

Tračnice (šine)

za kako industrijsko podjetje in sicer: 13500 m tračnice 32 kg težke 1 m, 18600 m tračnice za ozkotirno železnico 21 kg težke 1 m, 12 ogibalnikov po starem načinu se proda po jako nizki ceni. Ponudbe pod šifro „A. B. 500“ na naše upravnstvo.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Naročajte se na

„Sočo“ in „Primorca“.

Briljantna ekzistenca.

Za prodajo nove izvrstne kave (ne kaka pražena rž ali žito) se išče zastopnike, ki obiskujejo privatnike. Provizija 20%.

Uzorce za poskušnjo se pošlje zastoj!

Franc Maršner,

Kr. Vinogradi 1573, Češko.

Zdravniki

priloga kot izvrstno zdravilo proti kašlju

Kaiserove

prsne karamele

s znakom „3 jelke“

milioni uporabljajo proti

Kašelj

zagrljenosti, zasliženosti, oslovskemu kašlju, katarju, boleznim v vratu in obvaruje proti prehladu.

6100 notarsko vid. zdravniških spričeval in od privatnikov jamčijo za **gotov vspeh**.

Ti bomboni vzbujajo tek in so jako okusni. Paketi po 20 in 40 vin., doze 60 vin. — Dobivajo se: G. Cristofolletti, c. kr. dvorni zalagatelj, L. Glinbich, lekarnar G. B. Pontoni, Ruggiero Kurner, A. de Gironcoli, F. Mazzoli, mrođilnica, A. Zavadil, lekarnar pri Mariji pomoč, v Vipavi, L. Jursche, lekarnar v Ajellu, Maks Kozower, lekarnar v Ajdovščini, G. Corbato, lekarnar v Trzinu, Robert Kastner, lekarnar v Tolminu in v vseh drugih lekarnah.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici

Centrala **Ljubljana**, podružnice: **Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.**

Vloge na knjižice po **4³/₄%** v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev, vseh vrst deviz-valut.

Borzna naročila.

Promese za vsa žrebanja.

Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.

Stavbeni krediti.

Predujmi na vrednostne papirje.

Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje

Safes.

Nakazila v inozemstvo.

Kreditna pisma.

Delniška glavica K 8.000.000

Rezervni zakladi K 1.000.000